

A produción de exposicións como recurso didáctico.

Pérez Pintos, Rodrigo
IES Val do Tea

En tempos de web 2.0 falar de exposicións de carteis pode resultar un pouco demodé. Wikis, blogs, sitios web, presentacións, vídeos dixitais...supoñen atractivas e poderosas ferramentas educativas, pero mentres as pantallas de plasma, cristal líquido ou os taboleiros dixitais non sexan máis asequibles, pertencerán a un espazo virtual que non terá presenza física real e diaria no entorno onde se desenvolve a actividade educativa. Os nativos dixitais aínda acoden diariamente a centros educativos de paredes de ladrillo, e mesmo algúns alí non son nativos dixitais.

A produción de exposicións a partires do traballo desenvolvido na aula pode cumprir dun xeito escrupuloso os requisitos habitualmente esixidos a un recurso educativo: proporcionan información ó alumno, supoñen unha guía para a aprendizaxe, exercitan e desenvolven as habilidades, espertan a motivación, permiten avaliar os coñecementos durante a súa realización, proporcionan un entorno para a expresión do alumnado, permiten aprender facendo.

As exposicións supoñen valorar o traballo do alumno e sacalo da aula para compartilo en espazos comúns co resto da comunidade educativa do centro, con outras comunidades educativas e mesmo con outras comunidades non educativas. Unha exposición dunha calidade aceptable pode acometerse por un custo razoable para os habitualmente escasos recursos dun centro, utilizando como materiais base cartóns de embalaxe, plásticos para protexer a roupa, papel de estraza... xunto con imaxes orixinais ou reproducidas con calidade a partires de fotocopiadoras en cor e impresoras de mesa (estas si máis custosas). Preséntanse dúas exposicións, realizadas no IES de Meaño, como exemplo da produción de exposicións (a primeira nun grupo de 4º da ESO de Ciencias medioambientais e da saúde, e a segunda nun grupo de Diversificación curricular de 4º da ESO)

Exposición "A Publicidade"

“ Podemos aventurar que un neno ve, por termo medio, unhas 10.000 mensaxes publicitarias anuais – coas súas correspondentes repeticións. Dez mil referencias sobre a vida, dez mil imposicións sobre a forma de ser, de estar, de actuar, dez mil sobre a vida social e a cultura. Dez mil representacións do mundo e da forma de ubicarse nel. Pódese afirmar que é o equivalente a dez mil manipulacións orientadas a converter os nenos e os mozos en estereotipos cunha única finalidade: o consumo” (Lolo Rico. *T.V. Fabrica de mentiras*)

Sería desexable que cando ese neno sexa adolescente e transite pola educación secundaria e o bacharelato, xa con varias decenas de milleiros de anuncios contemplados, recibirá as ferramentas básicas para desenvolver unha actitude crítica e racional fronte a tal avalancha de mensaxes, gran parte delas dunha gran carga emotiva, pero o certo é que a publicidade só se trata nos currículos dun xeito parcial (na Educación Plástica e Visual, nas linguas,..menos habitualmente nas materias de ciencias, aínda que nos medios de comunicación se fale con naturalidade de neuromarketing, que o consumo que tenta promover a publicidade teña dramáticas consecuencias medioambientais, ou que a mesma palabra mercadotecnia supoña a aplicación do coñecemento científico)

No curso 2001-2002, no IES de Meaño, na materia de Ciencias Medioambientais e da Saúde, impartida en 4º da ESO, ademais de tratar os contidos da materia recollidos no currículo da mesma, intentouse levar a cabo unha serie de traballos prácticos sobre a publicidade que integrasen contidos conceptuais, procedementais e actitudinais. A intención era que a consecución dos conceptos,

actitudes e procedementos marcados como obxectivos polo currículo transcendera o espazo da aula, e ó tempo nos permitise tratar contidos transversais.

A materia de Ciencias Medioambientais e da Saúde resultaba idónea para tratar temas que están "vivos" na sociedade. Temas que, pola súa importancia e transcendencia requiren unha resposta educativa, e que habitualmente reciben a denominación de "transversais" por canto inciden en maior ou menor medida en diversos currículos impartidos en cada etapa, que raramente coñecen un tratamento co mínimo rigor científico fora do ámbito educativo. Os contidos transversais considerados habitualmente son: saúde e calidade de vida, educación ambiental, educación para a paz, educación do consumidor, educación para a igualdade entre os sexos, educación para o lecer, educación vial, educación sexual e educación moral e cívica.

A exposición consistiu nunha serie de carteis de gran formato que trataban diferentes aspectos da mensaxe publicitaria (Memoria e publicidade, A linguaxe da publicidade: Elementos das imaxes publicitarias, Publicidade e linguaxe, Publicidade subliminal, Publicidade e tabaco, Publicidade e sexismo, Enquisa sobre publicidade...), permanecendo durante tres semanas no vestíbulo do instituto

Exposición "Tránsito de Venus"

Cando encozou o curso 2003-2004 sabiamos que nas súas postrimerías sucedería un acontecemento especial. O oito de xuño do 2004, Venus cruzaría diante da cara do Sol. O último tránsito de Venus tivera lugar no ano 1882. Xa que logo, ningunha persoa viva na Terra tiña contemplado naquel momento este acontecemento astronómico.

O seguinte tránsito tería lugar no ano 2012, pero xa non sería visible dende Galicia, e o posterior sería o 11 de decembro do ...¡ 2117!. Non era cousa de desaproveitar un momento tan especial. Os tránsitos planetarios de Venus e Mercurio son espectaculares pois constitúen unha ocasión única para comparar o tamaño dos planetas interiores con respecto ó sol, e teñen un gran significado científico ó teren permitido por primeira vez calcular as dimensións do sistema solar. A observación dos tránsitos de Venus de 1761 e 1769 constituíron ademais unha das primeiras ocasións en que se produciu a cooperación científica internacional, a pesar mesmo de que Inglaterra e Francia estiveran en guerra

Polas súas características especiais, a materia de Ámbito Científico-tecnolóxico do Programa de Diversificación Curricular de 4º ESO, ofrecía a posibilidade de traballar contidos do currículo relacionándoos con este acontecemento astronómico e conseguir unha motivación especial para os alumnos ó presentarlles unha finalidade clara dos seus esforzos: a observación do tránsito coincidindo co final do curso. Propúxenlles ós alumnos realizar unha exposición sobre o tránsito de Venus a partir do traballo levado a cabo na aula, que permitise compartir co resto da comunidade educativa a preparación para o evento. O resultado foron cinco carteis de gran formato (Venus antes do telescopio I e II; Venus a través do telescopio; Destino: Venus; Venus *in sole visa*) expostos no vestíbulo do instituto, e unha páxina Web coa mesma estrutura, a partir dos materiais da exposición, e engadindo numerosas imaxes e animacións.

Finalmente, o oito de xuño chegou, o ceo estivo despexado e puidemos gozar no patio do instituto dun momento único na vida.

" ¡ Afortunado é o noso século, ó cal lle foi reservada a gloria de ser testemuña dun suceso que permanecera memorable nos anais das Ciencias ! "